

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Kokkuvõte Euroopa andmekaitseinspektori arvamusest Euroopa Komisjoni teatise kohta teemal „Internet – põhimõtted ja juhtimine: Euroopa roll interneti haldamise tuleviku kujundamisel”

(Arvamuse täistekst (inglise, prantsuse ja saksa keeles) on Euroopa andmekaitseinspektori veebilehel www.edps.europa.eu)

(2014/C 246/04)

I. SISSEJUHATUS

I.1. Konsulteerimine Euroopa andmekaitseinspektoriga

1. Euroopa Komisjon avaldas 12. veebruaril 2014 teatise internetipoliitika ja haldamise kohta (edaspidi „teatis”) ⁽¹⁾. Teatis võeti vastu pärast seda, kui tuli ilmsiks, et Ameerika Ühendriikide julgeolekuagentuur NSA „kuulab interneti pealt”. See mõjutas interneti ja selle praeguse haldamisviisi usaldusväärsust ja nõudis kiiret reformi.
2. Kahjuks ei peetud enne teatise avaldamist meiega nõu. Kuna interneti haldamine ning eraelu puutumatuse ja andmekaitse õigus on tihedalt seotud, otsustasime sellegipoolest kooskõlas määruse (EÜ) nr 45/2001 artikli 41 lõikega 2 anda välja omaalgatusliku arvamuse.

I.2. Teatise sisu

3. Teatises esitatakse alus Euroopa ühtsele seisukohale interneti haldamise kohta. Muu hulgas tahetakse:

— kaitsta ja edendada põhiõigusi ja demokraatlikke väärtusi ning paljusid sidusrühmi hõlmavaid haldusstruktuure, mis põhinevad neid õigusi ja väärtusi austavatel selgetel eeskirjadel;

— edendada ühtset killustamata võrku, mille suhtes kehtivad samad seadused ja nõuded nagu meie igapäevaelu muudes valdkondades ning kus inimesed saavad kasutada kõiki oma õigusi ja nende õiguste rikumise korral ka õiguskaitsvahendeid ⁽²⁾.

4. Selleks keskendub teatis peamistele interneti keerulise haldussüsteemi jaoks olulistele poliitikavaldkondadele – interneti haldamise põhimõtete edasiarendamisele, koostööraamistikele ja interneti tuumikfunktsioonidele. Samuti esitatakse konkreetsed ettepanekud, kuidas tugevdada praegust paljusid sidusrühmi kaasavat mudelit. Lõpuks heidetakse pilk mõnele põhiküsimusele, millega interneti haldamise vallas tuleb tulevikus tegelda: tehniliste normide ja internetipoliitika tugev vastastikmõju, usalduse taasloomise peamised probleemid ning õigusruumide ja õigusaktide vastuolud.
5. Komisjoni arvates peaksid reformi põhiprintsiibid olema interneti haldamisega seotud läbipaistvuse, vastutuse ja kaasamise suurenemine.
6. Reformi tuum on komisjoni arvates põhivabadused ja inimõigused, mis ei ole vaieldavad ning mida tuleb kaitsta ka internetis ⁽³⁾.

I.3. Arvamuse eesmärk

7. Pärast teatise avaldamist on interneti haldamise edasiarendamise arutelu jätkunud – 2014. aasta märtsis toimus interneti nimede ja numbrite määramise korporatsiooni ICANN kohtumine Singapuris ning 2014. aasta aprillis toimus üleilmne paljusid sidusrühmi kaasanud kohtumine interneti haldamise tuleviku teemal (Net-Mundial) Brasiilias. See jätkub ka ICANNi Londoni kohtumisel, mis toimub 2014. aasta juunis.

⁽¹⁾ COM(2014) 72 (final).

⁽²⁾ Vt teatise punkt 2.

⁽³⁾ Komisjoni asepresident Neelie KROES, pressiteade IP/14/142, 12.2.2014.

8. Selle arvamusega tahame arutellu oma sõna sekka öelda, sest interneti haldamise mis tahes reform mõjutab tõenäoliselt märgatavalt ka kodanikke ja nende põhiõigusi, eeskätt õigust eraelu puutumatusele ning andmekaitsele. Kuigi arvamuses käsitletakse üleilmselt tähtsat teemat ja arvestatakse maailmas toimunud muutustega, keskendutakse selles meetmetele, mida Euroopa Liit ja selle institutsioonid saavad võtta, et mõjutada seda arutelu, interneti haldamise struktuure ja protsesse.
9. Arvamus on esitatud kolmes jaotises. Teises jaotises käsitletakse tihedat seost ühelt poolt interneti haldamise ning teiselt poolt eraelu puutumatuse ja andmekaitse vahel. Kolmandas jaotises uuritakse, kuidas ELi praegune õigus võiks aidata interneti ümber kujundada, keskendudes sellistele meetmetele ja eeskirjadele, mis tagavad, et järgitakse nõuetekohaselt inimeste õigust eraelu kaitsele ja andmekaitsele. Neljandas jaotises käsitletakse edasisi meetmeid, mis näivad nii soovitavad kui ka vajalikud, et interneti haldamine oleks rahuldav, ja millega püütakse õigel ajal reageerida interneti igapäevaprobleemidele.

V. KOKKUVÕTTEKS

67. Meil on hea meel komisjoni teatistes esitatud püüete üle määratleda peamised reformi vajavad poliitikavaldkonnad ajal, mil nuhkimisskandaalid on kõikuma löönud internetikasutajate usalduse interneti kui demokraatlikus arutelus osalemise vahendi vastu.
68. Komisjon on tunnistanud vajadust kujundada ühine ja tõeliselt üleilmne interneti haldamise viis, mistõttu on ta ka võtnud endale kohustuse võtta mitmeid meetmeid, millega muuta reform võimalikult kaasavaks ja läbipaistvaks.
69. Võttes aluseks komisjoni ettepanekud ja püüdlused, avaldasime oma arvamuses rea soovitusi, mille abil saab tulemuslikult tegelda eraelu puutumatuse ja andmekaitse ning interneti tihedast seotusest tingitud tähtsate küsimustega.
70. Eelkõige keskendume oma märkustes alljärgnevale.
 - Aruteludes internetipoliitika üle tuleb arvestada eraelu puutumatuse ja andmekaitse kui põhiõigustega. Need on kasutajate võrgusuhtluse alus ja neid tuleb kaitsta nii internetis kui ka reaalses elus.
 - Aruteludes interneti haldamise üle tuleb arvestada eraelu puutumatuse ja andmekaitse kui prioriteetidega.
 - Seoses interneti halduse käsitlemisega, mis hõlmab paljusid sidusrühmi, toetame meetmeid, mis tagavad paljude erinevate sidusrühmade esindatuse, sealhulgas andmekaitseasutuste rolli tunnustamise andmekaitse-eeskirjade jõustamise sidususe parandamisel kogu maailmas.
 - Meil on hea meel, et komisjon tahab propageerida tähtsate õigusaktide, eelkõige üldise andmekaitse määruse kiiret vastuvõtmist. Interneti haldamise reform peaks sisaldama ka andmesubjektide õiguste tugevdamist ja õigust andmete kustutamisele.
 - Komisjon peaks propageerima kõikehõlmavat lähenemist interneti haldamisele ja tagama isikuandmete töötlemise turvalisuse. Kutsume komisjoni üles soodustama julgeolekupoliitika üleilmselt koordineerimist, sest sellise poliitika vastuolud ohustavad nii julgeolekut kui ka andmekaitset.
 - Meil on hea meel komisjoni viite üle tehnilise tootekujunduse ja andmekaitse tihedale seosele. Julgustame komisjoni tegutsema selle nimel, et kaasata optimaalsed andmekaitse normid tehnoloogiasse juba tootekujundusetapis (lõimitud andmekaitse ja vaikumisi andmekaitse).

- Võrgu neutraalsusega seoses soovime väga, et praegust selleteemalist arutelu mõjutamata peaks kasutusele võetav lahendus võitma laialdase poolehoidu seoses kohaldatavate põhimõtete ning kasutajate ja nende õiguste piisavate tagatiste loomise vajadusega.
- Toetame komisjoni püüdlusi leida kiire lahendus eri õigusruumide vastuoludele, mis internetiga seoses sageli tekivad ning ohustavad kasutajate õigust eraelu puutumatusele ja andmekaitsele. Samuti teeme ettepaneku anda kasutajatele vastuolus õigusruumide korral lisa- ja täpsemat teavet andmekaitseõigusaktide ja tagatiste kohta, mida kohaldatakse nende isikuandmete töötlemisele.
- Soovime komisjonilt ning teistelt avalik- ja eraõiguslikelt sidusrühmadelt suuremaid jõupingutusi selle nimel, et parandada rahvusvahelist andmekaitsealast koostööd ning tugevdada rahvusvaheliste sidusrühmade üksmeelt ühiste tehniliste ja andmekaitsenormide küsimuses.
- Loodame, et komisjon on interneti uue haldamisviisi teemalistes aruteludes eestvedaja ja edendaja. Eelkõige julgustame komisjoni propageerima ELi andmekaitsenorme ja asjaomaste rahvusvaheliste andmekaitsenormide omaksvõtmist kolmandate riikide poolt. Samuti toetame sellise rahvusvahelise dokumendi vastuvõtmist, milles nõutakse andmekaitsenormide järgimist ka luure- ja õiguskaitseorganitelt.

Brüssel, 23. juuni 2014

Euroopa andmekaitseinspektori asetäitja

Giovanni BUTTARELLI
